4-a Jaro. N-o 168 APERAS SEMAJNE 22. Decembro 1927

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanty | SIDEJO de Ekzekutiva Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Colmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerchner

VIDVINO DE SUN-JAT-SEN FORIĜIS EL POLITIKO

Post la ŝanĝoj de politiko unue en *Nankino* kaj poste en *Vuhano*, la ĉina revolucio estis tute ruinigita. La partio *Kuo-Min-Tan*, kiu estis iam la gvidanta forto de ĉina revolucio, nun fariĝis nur maŝino por kelkaj novaj militistoj. K-dino *Soon-Ĉin-Lin*, vidvino de d-ro *Sun-Jat-Sen*, kaj ekskomitatanino de la partio, forlasis *Vuhanon*. Antaŭ ŝia forveturo al USSR ŝi publikigis ĉisuban deklaracion, en kiu ŝi malaprobis la novan politikon de *Kuo-Min-Tan*.

La Tradukinto.

Kiel ano de la Centra Agad-Komitato mi opinias, ke estas nun necese klarigi, ke ni jam atingis la punkton, kie ia difino estas necesega, kaj kelkaj Agad-Komitatanoj de la partio difinas la principojn kaj politikojn de d-ro Sun-Jat-Sen tiel, ke ŝajnas al mi, ke ili tute ŝanĝas la ideon kaj idealon de d-ro Sun-Jat-Sen. Tiel opiniante mi devas tuj foriĝi el la aktiva partopreno en la plenumigo de tiu nova politiko de la partio.

Hodiaŭ ni devas penetri en la fundamentajn problemojn por serĉi la fundamentajn respondojn. Ni devas respondi al la problemoj pri la naturo de la revolucio ĝenerale, kaj pri la ĉina revolucio aparte. Ĉu ĝi devas esti nur politika ĉu socia revolucio, kaj kiaj ŝanĝoj estas enkondukotaj.

Ĉiu revolucio devas esti socia revolucio bazita sur la fundamenta ŝanĝo en socio; alie ĝi ne estas revolucio, sed nur ŝanĝo de registaro. Por gvidi nin en la ĉina revolucio, d-ro *Sun* donis al ni "Tri Principojn"[1]), kiuj estis tenataj de d-ro *Sun* kiel bazo de nia revolucio. En ĉi-tiuj principoj ni trovis difinite lian analizon pri socia valoro, pri la loko de laborista kaj farmula klaso. Ĉi tiuj klasoj fariĝas la bazo de nia forto en nia batalo por renversi la imperialismon, nuligi la neegalajn traktatojn, kaj efektive unuigi la ŝtaton... Se ni adoptus ian ajn politikon, kiu malfortigas ĉi tiujn ideojn, ni skuos tiun ĉi fundamenton de nia partio, trompos la popolamason kaj estos mallojalaj al nia granda ĉefo.

K-dino Soon-Ĉin-Lin vidvino de d-ro Sun-Jat-Sen

Hodiaŭ oni multe parolas pri politiko. D-ro *Sun* difinis la tri politikojn, kiuj, laŭ lia decido, estis la solaj rimedoj, per kiuj lia tria principo povas esti plenumita. Sed nun oni diras, ke la politikoj devas esti ŝanĝitaj por esti taŭgaj al la nuntempa bezono. Jen estas iom da vero en ĉi tiu diro. Sed ŝanĝo de politiko devas neniam efektiviĝi ĝis tia grado, ke ĝi ekfariĝas la malo, tiel, — ke la revolucia partio ne plu restas revolucia kaj fariĝas nur organizo, funkcianta sub la flago de revolucio, kaj kiu efektive laboras por subteni la socian strukturon kontraŭ kiu ĝuste la partio estis fondita.

D-ro *Sun* devenis el Proletaro. Li diris al mi multon pri sia juna vivo. Li elvenis el farmo. Lia patro estis farmulo kaj la popolo en lia vilaĝo konsistis nur el farmuloj.

D-ro *Sun* estis malriĉa. Ĝis kiam li estis 15-jara, li eĉ ne havis ŝuojn, kaj li loĝis en monta regiono, kie ne estas facile esti nudpieda knabo. Lia familio vivis tute malriĉe ĝis kiam li kaj liaj fratoj estis kreskintaj. Dum sia infanaĝo li manĝis la plej malkaran manĝaĵon — ne rizon, ĉar rizo estas kara. Lia ĉefa nutraĵo estis dolĉaj terpomoj.

Kelkfoje d-ro *Sun* diris al mi, ke jam dum liaj fruaj tagoj, li, kiel malriĉa filo de malriĉa farma familio, fariĝis revoluciulo. Li decidis de tiam batali, por ke la sorto de ĉinaj farmuloj ne estu mizera, por ke la malgrandaj knaboj en Ĉinujo havu ŝuojn por porti kaj rizon por manĝi.

Tamen la sorto de ĉinaj farmuloj hodiaŭ estas eĉ pli mizera ol en tiuj tagoj, kiam lia granda sento de homara eraro puŝis lin en la vivon de revolucio. Sed hodiaŭ homoj, kiuj konfesas sekvi lian flagon, parolas pri klasoj kaj pensas ke "revolucio" povus esence ignori la suferadon de milionoj da farmuloj en Ĉinujo.

Hodiaŭ ni ankaŭ aŭdas, ke oni kondamnas la farmulan-laboristan movadon, kiel novan produkton el alilando. Tio estas trompo. Antaŭ dudek aŭ tridek jaroj d-ro *Sun* jam pensis kaj parolis pri la revolucio, kiu ŝanĝos la situacion de

[1]) La Tri Principoj estas principo por nacia liberigo, principo por popol-regado kaj principo de socialismo.

ĉinaj farmuloj. Kiam li havis proksimume 20 jarojn, li skribis leteron al *Li-Hun-Ĉan* petante sociajn kaj ekonomiajn reformojn. En j. 1911 li skribis unu artikolon pri agraraj problemoj en Ĉinujo, aperintan en "La Socialisto" en Ĝenevo, en kiu li diris, ke la bazo de socia kaj ekonomia transformoj en Ĉinujo estos agrara revolucio...

Nur en la lastaj jaroj, post 40-jara batalado, tiu ĉi plano de popolrevolucio komencis porti fruktojn. Mi rememoras klare la unuan Tut-Kvantun-Kongreson de Farmuloj, okazintan en *Kantono* en julio 1924. La unuan fojon ni vidis la popolon de Ĉinujo, kiu devas esti ĝia nova forto, venantan por partopreni la revolucion. El ĉiuj regionoj de Provinco *Kvantun* venis farmuloj; multe da ili vagadis kaj vagadis nudpiede de malproksimaj lokoj al *Kantono*... Kiam ni revenis hejmen, li diris al mi: "Ĉi tio estas komenco en la sukceso de la revolucio!" kaj li ree diris al mi pri la rolo kiun la premita popolo de Ĉinujo devos ludi en sia savigo.

La politiko de d-ro *Sun* estas klara. Se iuj gvidantoj de la partio ne plenumos ĝin laŭsence, ili do ne plu estos veraj sekvantoj de d-ro *Sun*, kaj la partio ne plu estos revolucia partio, sed nur la instrumento en manoj de iu aŭ alia militisto...

Mi opinias, ke ni flankiĝas en la nuna momento de la politiko de d-ro *Sun*, gvidanta kaj plifortiganta la popolon. Tial mi devas foriĝi el la politiko, ĝis kiam la pli saĝa politiko superregos.

En mia koro mi tute ne malesperas por la revolucio. Mi nur senkuraĝiĝas pro la vojo, en kiun bedaŭrinde erare eniris kelkaj, kiuj antaŭe gvidis la revolucion.

Sun Soong-Ĉing-Ling (14. VII. 27).
El ĉina lingvo tradukis *3503*.

EL SVEDIO

Dekkvin jaroj

La 16-an de novembro forpasis 15 jaroj de kiam en Svedio fondiĝis Laborista Kleriga Asocio (Arbetarnes Bildningsförbund, mallongigite: ABF). Do ĝi estas fondita en jaro 1912.

Por klerigi svedajn gelaboristojn ABF ĝis nun jam faris tre bonan laboron. La pli granda amaso de laboristoj ankoraŭ ne komprenas la valoron de studado, sed la asocio pli kaj pli klopodas interesigi ĉiujn por sia laboro. Precipe virinoj ankoraŭ ne multe partoprenas, sed oni esperas, ke estonte ankaŭ ili multnombre interesiĝos je la afero. De sia fondiĝo ABF ĉiam progresis kaj nun ĝi estas jam grava por la svedaj laboristoj, sed oni tamen povas diri, ke nur la komenco estas farita. Al ĝi restas multa laboro farota. Kion malzorgas la burĝa socio rilate al la edukado de gelaboristoj, tion klopodas la asocio ripari. ABF ne faras politikon, ĉar ĉiu politika tendenco laborista tie partoprenas en la studadlaboro sen polemiko.

Laŭ la raporto por la lasta laborjaro, kiu ampleksis la tempon de 1-a de julio 1926 ĝis 1. de julio 1927, la agado de ABF okazis en pli ol 900 lokoj. Ĝi havis 933 bibliotekojn, en kiuj laboris 2390 studrondoj kun 29 893 aktivaj membroj. Krome estis aranĝitaj 359 kursoj kun 1769 lekcioj ktp.

El la multampleksa studtemaro de l' studrondoj de ABF mi nur mencias esperanton, kiu estis studata dum la lasta laborjaro en 65 studrondoj. (Dum la antaŭlasta laborjaro ĝi estis studata en nur 37 rondoj.) Do plimultiĝis per 28 studrondoj. Tio estas por esperanto dum la jaro tre signifa progreso, kiun konstatas la raporto.

La dekkvinjara jubileo de ABF preterpasis sen festenoj. Oni nur pli intense streĉas la fortojn, por ke la asocio povu kiel eble plej bone efektivigi sian celon: klerigi ĉiujn gelaboristojn. *(994.)*

BER BOROĤOV[1]

La 17-an de decembro 1917 estas fatala dato en la historio de la juda laborista movado, ĉar en ĉi-tiu tago mortis la

genia proleta pensulo, kaj neforgesebla gvidanto de la juda laborista klaso — *Ber Borohov*.

Li naskiĝis la 21-an de junio 1881 en urbeto Zolotonoŝi, proksime de Poltava (Ukrainio). En la jaro 1892 — kiel 11-jarulo — Boĉjo fariĝas lernejano en la Poltava rusa gimnazio. La oficialaj studobjektoj ne tro logis evidente la junan lernanton, ĉar de la plej frua aĝo li avide studadas fremdajn lingvojn kaj interesiĝas je sciencaj problemoj. La juna Ber Borohov distingiĝis per neordinaraj kapabloj kaj ĉion li deziris esplori kaj ekkoni per siaj propraj fortoj. Kiel gimnaziano li jam okupiĝas je politikaj problemoj kaj organizas studrondojn, kies spirita kaj amata gvidanto li fariĝas.

Ruslando travivis tiam ĝuste revolucian tempon. Plifortigis la batalo kontraŭ la carisma reĝimo. Kaj la gimnazi-absolvinto Borohov ne rapidas universitaton, kie lin atendis, dank'al liaj kapabloj, kariero de instruitulo, sed veturas Jekaterinoslavon, urbon kun disvolvita industrio kaj multmila proleta enloĝantaro. Tie li stariĝas en la vicoj de la batalanta rusia social-demokratio kaj kiel propagandisto portas lumon en la laboristajn cerbojn. Ne senkuraĝigas lin persekutoj ĝendarmaj kaj kelktempe malliberiĝo, sed li daŭras laboradi kiel agitisto inter la laboristaj amasoj riĉigante samtempe sian spiriton per sociaj studoj.

Speciale interesis Ber'on Borohov la juda problemo, kiu tiutempe, en la lasta jardeko de l' 19. jarcento, ne ĉesis esti aktuala. Ĉe la social-demokratio li ne trovis solvon je la nacia problemo ĝenerale kaj la juda demando speciale. La asimiliĝ-teorio estis tro supraja kaj nekontentigo. Lian atenton altiras dum kelka tempo la sionista movado, kiu estis tre forta inter la judaj amasoj kaj en j. 1904 partoprenas ĝin. Sed ankaŭ ĉe la burĝa sionismo li ne trovas solvon je la mizero de la juda Proletaro, ĉar lin interesas la juda problemo nur je tiom, je kiom ĝi rilatas la judan laboristan klason. Per sia akra menso kaj marksisma metodo li esploras kaj analizas la judan efektivon kaj eltrovas la kaŭzojn kaj leĝojn de la anormala juda ekonomia vivo. Li vizitadas la plej gravajn centrojn de Litovio kaj Polio kaj disvolvas sian programon antaŭ la juda Laboristaro.

Tiel li alproksimiĝas al la "Poale-Sion"-grupoj, kiuj fondiĝadis dum la jaroj 1900—1905 tra urboj kaj urbetoj de la vasta Rusio. Ili ekvidis en Ber Borohov la spiritan gvidanton, kiu kapablas kunigi la unuopajn ideojn de la plikonscia parto de la juda Laboristaro, al kiu ne povis sufiĉi la ŝablon-maniera socialismo de la "Bund", — kaj formi unu harmonian ideologion. Kaj ĉefe dank'al la klopodoj de B. Borohov okazas la unua konferenco de la PS-grupoj de Poltava regiono en 1905, kie estis formulita la unuan fojon la nova koncepto je la nacia problemo, kiu, poste prilaborita en la verko: ***"La klasinteresoj kaj la nacia problemo"*** fariĝis la fundamenta ŝtono de la Poale-Sionismo.

[1]) Vidu "S-ulo" de 25. 12. 1924, n-o 13, pĝ. 3, kaj de 22. 4. 1926, n-o 82, pĝ. 1.

La organiz-laboroj marŝis antaŭen kaj en februaro 1906 okazis en Poltavo la unua fondiĝ-konferenco de la Juda Social-demokrata Laborista Partio "Poale-Sion" kaj B. Boroĥov estas elektata en la Centran Komitaton. Kun malofte renkontata fervoro kaj entuziasmo li ekagas por antaŭenpuŝi la junan movadon, kiu malgraŭ la caraj persekutoj ĉiam pli kaj pli disvastiĝis. Li redaktas la organon "Juda Laborista Kroniko" kaj verkas "Nian Vidpunkton" (kiun ni pritraktos alifoje plidetale) — la "Kapitalon" de la PS-teorio. Post la apero de tri numeroj la gazeto estis malpermesita kaj B. Borohov arestita. Sed eĉ en la karcero li ne ripozas, li agitadis la ukrainiajn vilaĝanojn, kiuj pro partopreno en ribeloj, tiame eksplodintaj, plenigis la malliberejojn. Post kelka tempo je garantiaĵo liberigita, li vojaĝas kaŝe Minskon, poste Vilnon, kie li redaktas la partiorganojn "La proletan penson" kaj "Antaŭen". Tiam aperas ankaŭ lia verko: "Kion volas la Poale-Sion".

La persekutoj ne ĉesas kaj Borohov forkuras en la j. 1907 Krakovon. Tie li partoprenas la Tutrusian Konferencon de la PS-partio kaj estas elektita kiel delegito al la Tutmonda Kongreso de la PS-partioj. Li translokiĝas Vienon, kie li gvidas la laborojn de la oficejo de la Tutmonda Ligo de la PS-partioj kaj redaktas "La liberan Vorton". Tie li ankaŭ laboras kaj finas tre gravajn verkojn: "La juda elmigrado", "La juda laborista movado en ciferoj", kaj "Virtualismo kaj la religi-etikaj problemoj en la marksismo".

En Vieno lia genio ekbrilas sur nova laborkampo, sur la kampo de la juda filologio, kies unua plejŝatata, fidinda kaj nekomparebla esploristo li fariĝas. Estas karakterize, ke B. Borohov ĝis la j. 1907 tute ne posedis la judan lingvon. Kaj tamen liaj filologiaj laboroj kaj atingitaĵoj prezentas netakseblan valoron por la juda kulturhistorio.

Eksplodas la mondmilito. Kiel eksterlandano li devas forlasi Aŭstrion kaj post vagadoj veturas Amerikon. En Usono li daŭrigas siajn sciencajn laborojn, gvidas la parti-laborojn, estas inter la soluloj kontraŭbatalantaj la militfrenezon, kiu ekregis la usonan Laboristaron kaj redaktas la "Judan batalanton", kie aperis lia "Ekonomia evoluo de la juda popolo".

Venas la j. 1917. Venas la ĝoja sciigo: Rusio liberiĝis! Falis la carismo! Kaj tuj B. Borohov, la revoluciulo, rapidas al la batalfronto. Kaj estas karakterizaj la vortoj per kiuj li malfermis la partikonferencon en Kiev la 20-an de aŭgusto 1917: "Mi rapidis ĉi-tien kun la dezirego kisi la teron, kie ekbrulis la flamo de la Socia Revolucio".

Baldaŭ fariĝas Ber Borohov la ĉefa persono ne nur inter la juda Laboristaro, sed ankaŭ en la ĝenerala socialista movado en Ukrainio. Li partoprenas la konferencon de la nacioj subpremitaj dum la carisma regado, kie liaj du raportoj: "Federacio je ekonomia vidpunkto" kaj "Regnolingvo kaj la rajtoj de la popollingvoj kaj idiomoj" estis entuziasme aklamitaj. Elektita flanke de la kongreso kiel delegito al la Demokrata Konsilantaro en Petrograd, li post ĝia finiĝo rapidas Moskvon, partoprenas kunsidon de la C. K. kaj tuj revenas Kievon por ĉeesti la kunvenon, kiu estis preparonta la socialistan blokon al la okazontaj elektoj. Krome li senhalte veturadas de loko al loko agitante ĉiam kaj ĉie por la laborista afero ĝis li malvarmumas kaj la 17-an de decembro 1917 en Kiev elspiras sian noblan animon sur la manoj de fidelaj kunbatalantoj. Li kunportis kun si en la tombon trezorojn da scio kaj postlasis sennombron da verkoj nefinitaj. Estas komprenebla la bato, kiu trafis la laboristan klason pro la morto de tiu geniulo modesta kaj revolucia batalanto. Kaj malgraŭ tio, ke jam pasis 10 jaroj depost lia morto, vivas lia personeco en la memoro de batalanta juda Proletaro, kiu perdis en li genian teoriulon kaj fidelan soldaton.

Jak (227).

El sendependa Estonio

Antaŭ tri jaroj...

Tri jaroj estas pasintaj de la fifama hombuĉado en Estonio. (Vidu "S-ulo", n-o 14, januar 1925). Ni koncize rememoru la okazintaĵon.

Ekonomia mizero de la Laboristaro en Estonio pli kaj pli akutiĝis, senlaboreco estis grandega. Malkontenton inter la Laboristaro oni pliakrigis per procesoj kontraŭ komunistoj ("149-proceso"), per fimortigo de laborista deputito K-do Tomp ("S-ulo", n-o 11, 1924). La Laboristaro kaptis la lastan rimedon — organiziĝis perarmila ribelo en Tallinn la 1-an de decembro 1924. La malespera provo malsukcesis. Sed nun estonia burĝaro trovis okazon por "kvietigi" la Laboristaron. Ekfuriozis blanka teroro. En la tuta lando oni kaptadis laboristojn, kulpulojn kaj senkulpulojn kaj mortpafadis. Tiuj, kiuj havis malfeliĉon esti en estraro de iu laboristunuiĝo estis nepre, se ne mortpafitaj, almenaŭ kondamnitaj al kelkdekjara punlaboro. Oni mortigis ne nur klaskonsciajn laboristojn, sed ĉiujn, kiuj estis hazarde kaptitaj. Multo da nenionsciaj grizaj laborsklavoj malsekigis la teron per sia sango.

Kiom da laboristoj pereis sekve de la 1-a de decembro? Neniu scias ilian nombron. Oni malpermesis hazardajn informojn promesinte publikigi oficialan resumon. Tri jarojn ni atendas tiun resumon — vane. Oni neniam publikigos la veran nombron, ĉar ĝi estus tiom granda, ke eĉ ĉiu indiferenta civitano teruriĝinte ektremus.

La sekvo de la 1-a de decembro estis kompleta morto de la laboristmovado en Estonio, ĉar oni fermis ja preskaŭ ĉiujn laboristunuiĝojn. Nur nun, post tri jaroj, ekzistas denove kelkaj unuiĝetoj, sed tro malproksime ni estas al la vasta laboristmovado de antaŭ la 1-a de decembro, tro severe sentiĝas en la ekzistantaj unuiĝoj la pugno de la defendpolico malpermesanta la aniĝon de ĉiu eĉ iomete suspektinda laboristo. Sed la ekonomia mizero ne plimalgrandiĝis, kontraŭe, pligrandiĝis la nombro de senlaboruloj, pligrandiĝis la nombro de elmigrantoj. Nur pli saĝa fariĝis la burĝaro: oni ellernis profitigi la ekstreman mizeron de la Laboristaro kaŝante tion malantaŭ la belsona nomo — aranĝo de komunumaj laboroj. Ekzemploj abundas, mi mencias nur unu tre elokventan.

Ĉi aŭtune dum ventego enprofundiĝis kajo de Pernaŭa haveno. Ĝia riparo urĝis. Oni atendis tamen ĝis la vintro kaj la 31-an de novembro, kiam la senlaboreco estis jam sufiĉe granda, oni komencis ĝian rekonstruadon pere de senlaboruloj. Oni pagas al viroj 130 Emk. kaj al virinoj 110 Emk. potage — la laboro estas ja "komunuma helplaboro"! Kaj dume pano kostas 20 Emk. por kilogramo. Tio estas simpla malkaŝa *fieksplutado de senlaboruloj!* La ŝtato kaj la komunumoj lasas fari ĉiujn laborojn dum vintro sub la nomo de "komunumaj laboroj", tiam oni rajtas ja pagi al la laboristoj ridindajon kaj ricevas la honoran titolon zorgantoj je senlaboruloj. Ĉu ne estas aranĝo saĝega?!

La 1-an de decembro la burĝaro ne forgesis. Ankaŭ nunjare kiel dum la pasintaj en ĉiuj lernejoj, preĝejoj kaj garnizonoj oni rememorigas ĝin, dankparolas pro la venko de la ŝtato super la ribelantoj kaj memorigas la dekon de la en ribelo falintaj burĝoj. Sed pri centoj aŭ milo da mortpafitaj laboristoj neniu parolas, kvazaŭ ili ne estus homoj. Sed ĉiu estonia laboristo rememoras la Gekamaradojn falintajn, la turmentatajn ĉe punlaboro, la malsatantajn en libereco, kuntiras sian kaloplenan manon kaj dekobligas sian forton por la batalo al la finlibereco.

(5574.)

Gardu vin kontraŭ la malbona dezirego distingiĝi, kontraŭ la stulta vanteco, kontraŭ la senripoza klopodado al gloro kaj superregado. Tiuj pasioj igas la homojn fari plej multe da malsaĝaĵoj. *Fred. Max. Klinger.*

FOR LA TRADICION!

(Kristnaskpensoj)

Kristnasko proksimiĝas. Kun ĝi revivos multaj moroj malnovaj; la infanaro atentas Sanktan Nikolaon, kiu donacas al (obeemaj) infanoj ludilojn, vestaĵojn, bongustajn kukaĵojn ktp. La sonoriloj ree sonoros, vokos al la homoj: "Pacon al la homaro sur la tero".

— Ridinde! "Ĉu ekzistas pac-ebleco?". Jen la demando, kiu atakas min. En ĉiuj mondpartoj la kapitalistoj kune kun militistoj kaj diplomatoj laboras febre sin armante por "savi la pacon". Ili konstruas militŝipojn, pafilegojn, devigas eĉ kontraŭmilitulojn al soldatiĝo por ke ili ekzercu kun hombuĉiloj.

Ĥemiistoj esploradas la plej teruraĵn gasojn venenigajn, ne por kulturi dezertojn aŭ marĉojn, tute ne! Por tiaj celoj ili ne povas malŝpari la tiom multekostan tempon, — sole por pereigi homojn, Laboristaron, kiu plej parte devas partopreni militon.

Ne bezona estas milito, jam dum pac tempo laboruloj sentas, ke la sonoriloj de l' paco, amo kaj bonvolo ekzistas nur por homoj, kiuj posedas sufiĉan monon. Multaj el ili eble ne havos la plej necesan manĝaĵon kaj vintran vestaĵon. Pro la neniam satigebla profitmalsato de tiuj kunhomoj, fratoj en kristo, kiuj sonorigas: "Pacon, amon kaj bonvolon sur tero", ili ofte, tro ofte ne havas eĉ varman ĉambron nek moneron en la poŝo.

Nature ne ĉiuj el la Proletaro estas senlaboraj; kelkaj povis ŝpari kaj intencos aĉeti donacojn okaze de la "kristnasko". Senpripense multaj elspezos pene perlaboritan monon por ĝojigi iliajn infanojn per pafiletoj, kiraso, sabro aŭ kasko, por ke ili ludu per ili kun najbaraj infanoj je "soldatoj" aŭ "milito". Plumbosoldatoj kaj malgrandaj kanonoj, per kiuj oni ĝuste povas mortpafi la soldatojn, kompletigos la feliĉon de bedaŭrinda knabo. Jes, bedaŭrinda estas la infano, kies gepatroj aĉetos al ĝi tiajn mortinstrumentojn, kaj eĉ la gepatroj mem! *Ili plantas en la koron de la etuloj la emon kaj volon al morto,* glorigas la militon; detenante la malgrandulojn okupi sin per raciaj ludiloj, ili tiamaniere kontraŭagas iliajn proprajn perceptojn kaj decidojn faritajn dummilite.

Ĉu estas necese, ke ni stultigu niajn infanetojn per la fabelo de donacanta kristinfano, Sankta Nikolao aŭ similaj? Estas jam malbone, ke eklezio stultigas ilin, tiom pli malbone estas fari la samon al niaj propraj etuloj, precipe, se ni mem ne ŝatas aŭ malestimas la ekleziajn doktrinojn. Kial dolorigi iliajn animojn, kial seniluziigi ilin post kelke da jaroj, kiam ili estos pli grandaj? Ĉu ne estus pli prave, pli korekte, ke, kiam ni faros donacojn al ili ni diru: "Vidu, tion ĉi aĉetis al vi via patrino, via patro, ĉar ili amas vin; ili volonte vidas vin gaja!" Vidonte aliajn infanetojn kun pli da donacoj en iliaj manetoj, ili komprenos, ke iliaj propraj gepatroj ne povis tiom donaci pro malriĉeco. Eventuale oni povas ja antaŭe diri al infanoj: "Viaj gepatroj ne estas tiom riĉaj por plenumi ĉiujn viajn dezirojn, ĉar ili ne perlaboras la necesan monon". Certe infanoj demandos: Kial vi ne havas la necesan monon? Tiam, se la infano estas sufiĉe aĝa vi povos delikate klarigi al ĝi socian diferencon.

Tiamaniere ni servos al niaj karuletoj kaj al la Proletaro ĝenerale.

Ni ne pezigu la cerbon de infano per stultaĵoj! *W. M. Zinke (1305).*

TAGO EL MIA VIVO

Mi estas 21-jara kaj loĝas en Reichenberg (Rajĥenberg, Ĉeĥoslovakio), kiu havas 40 000 loĝantojn. Mi laboras en granda teksejo kaj ŝpinejo, kie estas 2 200 laboristoj. La fabriko estas proksime de mia loĝejo.

Ni estas dividitaj en du grupojn. Unua grupo laboras dum unu semajno nur antaŭtagmeze de la 5 h. matene ĝis la 1 h. posttagmeze kaj en la dua semajno de la 1. h. ĝis la 9. h. vespere. La dua grupo) laboras kontraŭe en la unua semajno posttagmeze kaj en la dua antaŭagmeze.

Se mi laboras antaŭagmeze mi leviĝas je la 4.30 h., post 10 minutoj mi estas preta por foriri. Je la 4.55 h. mi jam estas en fabriko, mi tie matenmanĝas (per vaporo revarmigante al mi la kunportitan kafon), alivestiĝas por labori kaj ekfunciigas la motoron. En la bruo de maŝinoj ni apenaŭ aŭdas unu la alian. Se bone funkcias la maŝino, mi havas kelkafoje intertempe liberan duon-horon. Mi elprofitas ĝin altabliĝante kaj skribante ion en esperanto. Mi devas ofte ekzercadi la lingvon, ĉar ne ankoraŭ bone mi posedas ĝin. Mankas al mi la interkomunikiĝado parola.

Je la 1.15 h. mi revenas hejmen, lavas min kaj tagmanĝas. Se bele estas ekstere mi foriras kaj faras promenadon ĉu en kamparo ĉu en la ĉirkaŭa arbaro. Tie mi profitas el freŝa aero kaj el soleco. Mi povas lerni esp-on kaj laŭte paroli kun mi mem. Sur aliaj vojoj oni tion ne povas fari; la homoj kredus, ke mi estas frenezulo.

Dimanĉe mi ankaŭ faras ekskursojn. Ili estas por mi la plej bela plezuro en somero. Multaj junaj laboristoj bedaŭrinde ne komprenas la moralan valoron kaj la sanigan de tiaj promenadoj; ili pli volonte plenigas kinoteatrojn, gastejojn, dancejojn. Ankaŭ vintre, se la vetero permesas, mi estas ekstere: mi glitveturas.

Je la 7 h. mi revenas kutime. Mi vespermanĝas, purigas miajn ŝuojn, preparas alian vestaĵon por la morgaŭa tago. Jam je la 8.30 h. mi enlitiĝas, mi ja devas ellitiĝi frumatene.

Rudolf Böhmer (8521).

★

LA SOLA

La lago estas ronda kaj pura, kiel verdkolore enkadrigita spegulo. Malantaŭ la bordoj — malaltaj, muskoriĉaj — belforme altiĝas trunkoj de pinoj. De ĉi tie, de la pinoj, oni povas rigardi

en la lagon kaj ĝui ĝian respeguligon en la ondvibrado.

Verda bordo kaj vojo disigas lageton de la fabriko-belulino. La lageto karesas la bordon kaj kvazaŭ volas atingi fabrikon, sed ne povas: ĝin ne lasas la bordo kaj vojo plena de povo. La fabriko vidas sin en la lago kiel ĝi estas pura kaj belvestita.

Maljuna laboristo el vilaĝo Velino al mi rakontis historieton de tiu fabriko:

— Estas al mi bone konata ĝia tuta vivo... Ĝi estas la sola en la ĉirkaŭaĵo. Tre nova fabriko, nur en j. 1914 konstruita... Ĝin konstruis la loka industriisto Lebedev. Kiom da babilado estis pro ĝi, ĝi ja estas nur la unua kaj la sola en nia ĉirkaŭaĵo.

Li eksilentis kaj rigardis la fabrikon; poste aliflanken, kie verdis kampoj kaj griza vidiĝis vilaĝo.

— Strange, — ekridetis la maljunulo, — strange, kamparo kaj fabriko, iu speco de interligo inter laboristoj kaj kamparanoj...

Kaj li pluen rakontis, kiel fabriko staris dum la revolucio, kiel ĝin prenis Sovnarĥoz (industrioficejo), fordonis ĝin provizore al estinta mastro por farmo; la fabriko longe nenion faris kaj nur sopiris per siaj malhelaj fenestroj. Sed nun ĝi havas novan mastron, laborasocion kaj nomiĝas "Krasnoozerskaja" (la fabriko de ruĝa lago).

Kaj pri la nova mastro maljunulo diris:

— Ĉiu estas mastro, sekve, — mi, ci, ĉiu alia; sekve — ĉiuj ni, Laborularo. Jam dum du jaroj tenas la laborasocio la fabrikon en siaj manoj. Multon ĝi faris por ĝin rekonstrui. Sed nun la fabriko staras tre firme kaj venke bruas per siaj radoj kaj stabloj.

La fabriko estas malgranda; ĝi havas 150 stablojn. En ĝi laboras lokaj kamparanoj, plejparte fraŭlinoj. Ili ĉiutage alvenas ĉi tien el diversaj vilaĝoj kaj disiras post la laboro. Ĉi cirkonstanco tre malhelpas al kultura laboro, ne donas eblecon fari fortan laboristan kolektivon. Estas ankaŭ murgazeto[1]) kiu altiras ĉies atenton.

Mi vidis la internon de la fabriko, mi trairis inter stabloj, vizitis kontoron — ĉie mi vidis gajan junularon. Por ili la laboro ĉe stablo estas novaĵo kaj ili laboras kun granda plezuro. Ili konscias, ke ili laboras por estonteco.

Mi iris reen kaj de sur la kampoj ofte malantaŭen rigardis. De malproksime estis bone rigardi gajan fabrikon inter kamparo kaj rememori la vortojn de malnova laboristo-kamparano:

— "Fabriko en la kamparo — ĝi estas kvazaŭ interligilo inter laboristoj kaj kamparanoj".

Iv. Hmelnoj.

Jegorjevsk,
redakcio de la gazeto
"Ruĝa vojo".

Pli utilas bonintenca kritiko ol nesincera laŭdo

Invitite de sovetiaj Gek-doj, partopreni la solenan festadon okaze de l' dekjara datreveno de Oktobro-Revolucio, mi havis tie okazon, konstati entuziasmon, oferemon kaj konstruemon de sovetia Proletaro. Longan raporton mi povus skribi pri tio, sed certe ankaŭ aliaj K-doj prenos plumon kaj raportos en "S-ulo" pri siaj impresoj. Mi skribu nur pri *kritikindaĵoj.*

La plej grava manko en Sovetio estas: ankoraŭa foresto de la plej modernaj maŝinoj. Sovetiaj proletoj ĝojas pri ĉiu nova maŝino. Sed ĉu ne kulpas ni al la manko de maŝinoj en Sovetio, ni proletoj en kapitalistaj industri-landoj? Kial niaj kapitalistoj ankoraŭ povas bojkoti Sovetion? Ni estas la pekuloj, ke nun la sovetiaj fratoj devas labori ĉe nemodernaj maŝinoj, ĉar Sovetio ja estis antaŭ kaj dum la milito kvazaŭ ankoraŭ antikva kaj nura agrikultura grandregiono. Ni imitu sovetiajn Gek-dojn, ni forpelu kapitalismon el niaj landoj kaj poste liveru al Sovetio maŝinojn, kaj Sovetio liveros al ni grenon por niaj industri-laboristoj.

Kiel gastoj partoprenis la festadon 11 ekstersovetiaj Gek-doj, laŭŝajne la plej kapablaj kaj spertaj esperantistoj. Pri esperantistaj Gek-doj inter la aliaj delegacioj, kiuj certe nombris ne malpli ol 15 (inter alie ankaŭ K-doj el Japanio, Afriko, Germanio ktp.) mi nun ne parolu. Sed mi substreku, ke la 11 Gek-doj estis invititaj speciale kiel esperantistoj. Do tutcerte ili devis uzi la okazon, por demonstri valoron kaj taŭgecon de esperanto. Ni ankaŭ partoprenis la tutmondan kongreson de sovetiaj amikoj, kie inter preskaŭ 1000 partoprenintoj plej trafe montriĝis malhelpo de lingvodiverseco.

Kio okazis? En kunsido, kiun partoprenis proletoj el diversaj landoj (ĉiuj poligrafistoj [?]), unu el niaj esperantistaj K-doj preferis tie raporti pri poligrafista movado en sia lando ne en esperanta lingvo, sed nacilingve (angle), kvankam esperantista tradukanto kaj aliaj esperantistaj K-doj ĉeestis! Aliaj K-doj, konataj kiel aktivuloj, preferis foresti gravajn kunsidojn en centraj sindikatejoj. Kial?

Ni ĉie tre bone efikis por esperanto, sed la efiko povus esti ankoraŭ pli forta, se iuj K-doj ne estus fuŝintaj nian aferon. Antaŭ mi kuŝas gazeteltranĉo el aŭstria "Rote Fahne" (Ruĝa flago), kiu evidente montras, ke la aŭstria K-do (li ne jam estas SAT-ano) nur malhelpis nian movadon kaj eĉ mistifike efikis por esperanto. Samon ni devis konstati en Moskvo. Babilemuloj tiuspecaj certe ĉiam estas nur fuŝistoj. Ili ĉiam nur ridindigas nian seriozan aferon. Kun kvazaŭa naŭzo la Gek-doj germanlingvon-parolantaj deturnis sin de tiu MO-KO. Li nur montris sin kiel fanatika esperantisto! Ĉu li serioze reprezentis ALLE?

Sed ankaŭ sovetiajn Gek-dojn mi iom devas kritiki. Al ni tute ne plaĉis, ke ekz. en Moskvo dum esperantistaj kunvenoj (eĉ en ĉeesto de ekstersovetiaj Gek-doj) paroladoj devis esti ripetataj ruslingve. Certe tiel neniam spertas komencantoj la uzon de l' lingvo. Kaj... ĉu estas kutimo en Moskvo, ke gvidantaj K-doj nur venas al kunveno por malfermi ĝin, kaj poste malaperas, lasas la grupanojn kaj ekstersovetiajn Gek-dojn inter si?

Ankaŭ en Minsk senkulpigis sin Gek-doj, ke ili ne ankoraŭ estas spertaj esperantistoj. Kiam ni interbabilis kun ili, ni devis konstati, ke ili bone lernis kaj regas la lingvon, sed ... ili nur ne kuraĝas paroli, ĉar ... en la grupaj kunvenoj oni preferas diskuti ruslingve. Tio ne nur rilatas al Minsk kaj Moskvo, sed certe en multaj lokoj estas kutimo, prefere apliki nacian lingvon, kaj tiel helpi al komencantoj neniam fariĝi spertaj en la lingvo. Komencantoj plej bone lernas la lingvon, se en ĉiuj kunvenoj kaj kunsidoj, dum ĉiuj renkontoj de esperantistoj oni *nur* (t. e. senescepte) uzas esperanton.

"Mifrati" ankaŭ ĉeestis, nome la ĉefgvidantoj Lantos, Vogt kaj Milter. La lasta ja konstante estas en Sovetio. La unuaj du venis el Germanio Sovetion "ne kiel invititoj", sed ili ĉion mem pagis, ili deklaris al ni: "Ni ambaŭ volas labori en Moskvo". Tio ja ne koncernas nin. Interese nur estas, ke ili ĉie provis nur malhelpi nian laboron, ĉar mem ili estis tro malfortaj por ion entrepreni.

Dum kongreso de sovetiaj amikoj la Moskvaj Gek-doj iniciatis kolekton de subskriboj por rezolucio rilate esperanton. Pro ĉeesto de "amiki", kiujn ni ne ŝezonas timi, sed ankaŭ ne devas doni al ili okazon fuŝi nian laboron, ni ne tute konsentis al rezolucio por la kongreso. Tamen ni penis kolekti subskribojn kaj finfine estis ankaŭ kolektitaj ĉ. 250 subskriboj. K-do Drezen pere de K-do Akita (Japanio), kiu sidis en prezidantaro, prezentis la rezolucion al la prezidanto de la kongreso kaj ... ĉe fino de la kongreso ni eksciis, ke K-do Drezen post interdiskuto kun "amiki" reprenis la rezolucion, k. tiel ĝi nature ne povis esti voĉdonata. Mi konsentas, sed estonte ni evitu interesi 250 proletojn por rezolucio, kiun ni poste simple reprenas.

Se mi publike kritikis diversajn aferojn, tio ne okazas, ĉar mankas alia pridiskutinda materialo. Sed mi opinias, ke ni tute publike devas kritiki mankojn kaj erarojn, ĉar tiel plej facile ni povas estonte eviti ilin. Bonaj flankoj tre superis nature tiujn mankojn, sed pri ili certe raportos aliaj K-doj, kaj krome mi opinias, ke estas pli fruktodona por nia movado, se ni ne ĉion laŭdas, sed ankaŭ kritikeme diskutas. Aliaj Gek-doj havas nun la taskon, kompletigi mian nurkritikan raporton.

Otto Bässler, Leipzig.

[1]) Gazeto afiŝata surmure, afiŝa gazeto.

SENNACIULA SPORTA PAĜO

RESPUBLIKA SPORTFESTO EN SOVETIO

okazis ĉi-somere en Moskvo kaj estis demonstrado de fizikkulturaj atingoj en Sovetio en j. 1927, kiel deka jaro post Oktobra Revolucio 1917.

Kaj vere la festo montris multege da atingoj. Antaŭ ĉio pri la partoprenado; nunjare ĝi estis plej multnombra. Entute partoprenis ĝin 1 803 Gek-doj (en j. 1924 — proksimume 750). Eĉ estis reprezentitaj la plej malproksimaj regionoj de Sovetlando: Malproksima Oriento, kiu troviĝas de Moskvo je distanco de ĉirkaŭ 10 000 km. Siberio — je pli ol 5000 km., Norda Kaŭkazo kaj aliaj regionoj de la respubliko. Entute — 16.

Krom tio estis invititaj kaj partoprenis eksterlandaj gastoj, laboristaj sportuloj alvenintaj malgraŭ malpermeso de siaj gvidantoj, el Finnlando, Germanio, Ĉeĥoslovakio, Norvegio kaj Latvio. Entute proksimume 150 K-doj.

Festo komenciĝis per grandioza parado sur la Ruĝa Placo. De longe ĝi ne vidis tiom multe da plenvivaj, kolorvestitaj, fortaj kaj gajaj gejunuloj.

Membroj de Soveta Registaro (Jenukidze, Miĥaslov k. a.), reprezentantoj de la Supera Konsilantaro de Fizik-Kulturo kaj de Ruĝa Sportinternacio akceptis la paradon.

Poste okazis salutadoj de registaro, profunuiĝoj, de Ruĝa Armeo (K-do Unŝlift), de Komsomol kaj de Ruĝa Sportinternacio.

Salutparolintoj de Finnlando (K-do Gremrus), de Germanio (K-do Fridman) kaj de Ĉeĥoslovakio (K-do Gruŝka) — ĉiuj rakontis pri malhelpaĵoj, kiujn starigis asocigvidantoj por ilia veturado Moskvon, ili ĉiuj deklaris siajn dezirojn kaj pretecon batali por la unueco de internacia laborista sportmovado kaj por vasta partopreno en Tutunia Spartakiado 1928 (USSR).

10 tagojn Moskvo estis plenigita per miloj da gesportuloj. La permeso donita de ŝtata Administrejo de Urba Mastrumado al ĉiuj partoprenantoj, senpage veturi per tramoj helpis mallongigi longajn distancojn de Moskvo.

Dum 10 tagoj okazis sur diversaj stadionoj konkuroj laŭ diversaj specoj: dromsporto[1]), sportaj ludoj (piedpilko, korbpilko, "urbetoj" [?] teniso), pafado, ciklado, motorciklado, skermado, komplekso de fizikkulturaj ekzercoj kaj remado. Plej multo partoprenis dromsportajn konkurojn — 804, en la pafado — 400, en sportludoj — 300, ktp.

Ĉiu nova tago alportis novajn kaj novajn rekordojn. Entute estis starigitaj 49 (!) novaj rekordoj de Sovetio. Dromsportaj — 28, naĝadaj — 15, ciklaj — 5, kaj 1 motorcikla.

Tia granda nombro da rekordoj superas ĉiujn antaŭajn festojn kaj konkurojn. Ĝi montras grandegan kreskon de nia sportanaro rilate al la teknika kvaliteco, formo ktp.

Ni eĉ sukcesis starigi en j. 1927 1 tutmondan rekordon en naĝado (Ŝubin- [?] naĝado flanke je distance de 300 mtr. en 4:19,8 min.).

Jen kelkaj plej bonaj rezultoj teknikaj *por virinoj:* 60 m. en 8,0 sek. (nova rekordo); 100 m. en 12,9 (n. r.); 800 m. en 2:26,8 (n. r.); 1000 m. en 3:18,6; diskojeto — 25,78 m. (n, r.); antaŭsalto de loko — 2:42,5 m. (n. r.); kuglopuŝado — 8,65 m. (n. r.); stangsalto — 2,30 m.; salto kun alkuro — 1,50 m. (n. r.); en tri-lukto venkis K-dino Ŝamanova (Moskvo) kaj en kvinlukto — Vasiljev (Moskvo).

Por viroj: 100 m. en 11,1 sek. (n. r.); 200 m. en 23,7; 400 m. en 51,1 (n. r.); 110 m. — barilkuro — en 16,9 (n. r.); 1 500 m. en 4:16,4 min.; altsalto — 1,78 m; longsalto — 6,60 m. (n. r.); kuglopuŝo — 12,375 m. (n. r.); triobla salto — 13,31 m. (n. r.); stangsalto — 3.60,5 m. (n. r.); kaj 4×100 — Moskvo (?) — 44,6 sek ; deklukto — Demin (Moskvo).

Ĝenerale en *dromsporto* okupis la unuan lokon Moskvo kaj la duan Leningrado; en naĝado — kontraŭe; en pafado — la unuan Moskvo kaj la duan Centra Industria Regiono.

En sportludoj: Piedpilko: 1. Moskvo, 2. Okcidenta Regiono (Smolensk); korbpilko: (por viroj) 1. Leningrado, 2. Moskvo; (por virinoj) 1. Moskvo, 2. Leningrado; "urbeta" (?) teniso 1. Moskvo, 2. Leningrado.

Sume laŭ dromsporto, naĝado, pafado, sportludoj, k. a. la *unuan lokon* okupis Moskvo, kaj la duan Leningrado.

Plej bonajn rezultojn montris el eksterlandanoj la laboristaj gastoj el Finnlando. Sed ili ankaŭ sukcesis okupi unuajn lokojn nur kelkfoje (4—5), ĉar rusoj jam sufiĉe elkreskis kaj sukcesplene kontraŭstaris eĉ al plej kapablaj sportuloj — finnoj.

Festo vere, ĉiurilate montris niajn atingojn en la deka jaro de Oktobra Revolucio kaj estis ekzameno de niaj fortoj kaj kapabloj por organizado de Tutunia Spartakiado 1928. Ni ekzamenis sukcese.

Ni deziru samsukcesan partoprenadon kaj aranĝadon de Spartakiado 1928.

Ni preparu nin por ĝi!

Smolensk. *Nik. Matjas.*

*

KURAĜA SPORTLABORO

(Vidu la bildon supre)

El ĉiuj sportmanieroj vintrosporto estas plej preferinda, ĉar laŭ sciencaj esploroj unu horo da sporta okupo en vintro estas samvalora al 3 hora sportado en polva aero dum somera tempo. Multflanka estas ankaŭ agado kaj ĉiu aĝo povas trovi konvenan distriĝon. Jen estas glitilkuro, glitveturado, glacihokeo, kaj kiel plej interesa, skiado. Sufiĉe bone ekzercita, oni per skioj povas facile trairi en unu horo 12—18 km. Sur specialaj saltejoj oni ne malofte faras saltojn de 30—45 metrojn, ja eĉ ĝis 70 m. Ankaŭ nia bildo montras momenton, kiu pruvas, ke la rikolto de energia ekzercado kondukas al kuraĝo kaj memkonfido. Kiom da korporegado do necesas por je certa momento dum rapida kurado levi la korpon por transsalti naturajn barojn. Homo kuraĝa por plenumo de tia salto certe ankaŭ en batalo por la libereco de l' Proletaro rezistas sur sia posteno.

[1]) Malpezatletiko?

TRA ESPERANTIO

EL LA REDAKTEJO

Lastatempe ni ricevis abunde bonan materialon. Bedaŭrinde ni ne povas ĝin uzi pro manko de loko. Almenaŭ dekses-paĝa devus esti "S-ulo" por povi akcepti ĉion presindan, kion ni ricevas. La malrapida kresko de la nombro de abonantoj ne permesas pligrandigi la nombron de paĝoj...

La Redakcio faras sian eblon por kontentigi la Legantaron. Ĉu ĉi tiu lasta faras same? Ni dubas. Multaj K-doj opinias, ke ĉio bone prosperas en Esperantio, se oni aplaŭdis ilin ĉe varbkunveno, se sufiĉe da kursanoj enskribiĝis k. s. Ili eĉ emas pensi, ke tiuj, kiuj sidas en redaktejo por legi fuŝskribitajn artikolojn, korekti la fuŝverkitajn kaj respondi al multaj pli malpli saĝaj demandoj estas ne ŝatindaj burokratoj.

Ĉe tia konstato, oni kelkfoje emus forlasi la postenon kaj sin dediĉi al malpli sendanka laboro.

Sed malgraŭ ĉio la devosento nin retenas. Ni ja forte konscias, ke la solida fundamento, la firma bazo de nia movado estas ĝiaj presorganoj. La SAT-anaro devus ĝoji ĉefe kiam estas konstatebla kresko de la abonantaro, kresko de la nombro de venditaj libroj kaj plifortiĝo de sennacieca konscio ĉe grupanoj. En tio kuŝas la gravaĵo de nia movado; ĉio cetera estas sendube utila, sed tamen duagrade grava.

Se vi volas, ke "S-ulo" perfektiĝu; se vi deziras, ke ni daŭrigu la laboron, nu, varbu abonantojn, aĉetu, aĉetigu la SAT-eldonaĵojn; unuvorte cementu, plifirmigu la bazon de nia disetendiĝanta SAT-movado. E. L.

Pri la SAT-konferenco

En n-o 157 de "*S-ulo*" la Direkcio de SAT oficiale sciigis pri la projekto aranĝi Konferencon kun aktuala kaj grava temo por la Laboristaro, en kiu nia lingvo estus uzata kiel la sola tradukIingvo. Ĝis nun neniu skribis al mi senpere, sed, laŭ leteroj senditaj al la Redakcio, ekzistas miskomprenoj; tial necesas klarigoj.

La ĉefa tasko de SAT estas konvinki la Laboristaron, ke esperanto tre utilas al ĝi por akiri efektivan solidarecon tutmondan. Niaj eldonaĵoj, la gazetservo, la korespondado, la kreskanta anaro montras la viglecon de SAT. Sed krom notindaj esceptoj — Fimmen kaj Nathans ĉe la ITF, Gossip kaj Roden Buxton en Londono, Andrews en Sudafriko, Erikson en Stokholmo k. a. — la estroj de la laborist-organizoj ne *praktike* interesiĝas pri la lingvo. Rolland, Upton Sinclair, Barbusse, Toller, kaj aliaj verkistoj favoras nin, sed ili ne imitas Izgur, kiu verkas en nia lingvo kaj riĉigas nian literaturon. La grandskala apliko de la lingvo je la servo de la Proletaro ne naskiĝis. Kiel SAT, la akuŝisto, povas agi? Necesas la eksteran mondon interesigi al nia lingvo. Ekzemple en Prago dum la konferenco pri "Paco per Lernejo" ĉeestis multaj, kiuj unue interesiĝas pri paco kaj en plenumo de tiu intereso, unuafoje konatiĝis kun esperanto sole uzita kiel traduklingvo. Ni imitu la ekzemplon de la pacifistoj. Ni elektu temon (vidu la listo en n-o 157) kaj invitu ĉiun gravan organizon sendi delegiton. Ĉiu delegito povos paroli en sia preferata lingvo, sed nur esperanto estu uzata kiel traduklingvo. Mi proponas, ke tia konferenco okazu tuj antaŭ aŭ post la VIII-a kongreso en aŭgusto 1928. Kvankam, ni povus trovi ejon ktp. en Londono, tamen tiu urbo ne taŭgas, ĉar kredeble la registaro rifuzus enirpermeson por ekz. delegitoj el Sovetio. Ĉu Amsterdamo aŭ Hamburgo ne estus pli oportuna?

La temon: *Pliintensigo de la Laborista Kulturo* oni povus dividi jene: 1. Alilanda korespondado; 2. reciproka interŝanĝo de meti-lernantoj per la sindikatoj; 3. alilanda libertempa vizitato; 4. rilatoj de fotoamatoroj, sportistoj ktp.

Kiel SAT-anoj povas kaj devas helpi? Per konsiloj, per sendo de adresoj de organizoj invitindaj kaj de K-doj, kiuj volonte ĉeestus kiel interpretantoj. Ne forgesu, ke kvankam SAT estras la aferon ĝi ne havas monon por financi ĝin, tial ĉiu organizo devos pagi kotizon kaj la tradukisto dejoros senpage. Sen vigla helpo de SAT-anoj la projekto restos nur projekto. Mi atendas vian respondon.

Mark Starr (488).

8-a Kongreso de SAT en Göteborg (Svedio)

(14—19. aŭgusto 1928)

1-a Komuniko

Estas signifoplene, ke okazos mondkongreso en Skandinavio kaj precipe en Svedio, kie la laborista esperantomovado estas relative forta. Certe la kongreso en Göteborg helpos nin disvastigi la SAT-movadon ne nur en Svedio, sed ankaŭ en Norvegio, Danio kaj Finnlando. Ĝis nun la skandinaviaj K-doj ne havis eblon sufiĉe konatiĝi kun la SAT-movado kaj ne havis sufiĉe da kontakto persona kun K-doj alilandaj. Certe povas ankaŭ esti interese por niaj K-doj en Mezeŭropo, Anglio kaj Sovetio povu veni al skandinava lando kaj tie konatiĝi kun la skandinava laborista movado.

En Göteborg ekzistas ankaŭ forta laboristesperanta movado kaj ni kredas, ke ĉiuj SAT-anoj kaj eĉ ne-SAT-anoj, faros ĉion eblan por helpi en plej bona maniero akcepti niajn eksterlandajn K-dojn.

Kiel respondeca komitato estas elektita: prez. kaj kasisto: *Einar Adamson*, sekr.: *Anton Norling*, aliaj membroj: *Elma Adamson*, *K. G. Karlsson* kaj *John Andersson*.

Kotizo: Por SAT-anoj egala al jarkotizo de SAT. Ankaŭ ne-SAT-anoj povas aliĝi por partopreni diversajn kunsidojn, festojn, ekskursojn. Ili nur ne rajtos partopreni la debatojn dum la kongreskunsidoj. Tiuj pagas unu kaj duonan jarkotizon de SAT. Ekz.: Por Svedio 3 kr., Germanio 2,25 mk., Britio 3 ŝil., Finnlando 22 mk. ktp.

Al kiu pagi la aliĝkotizon? Sovetaj K-doj pagu al Centra Komitato de SEU, Poŝtkesto 630, Moskva, Sovetio. — Germanoj povas sendi al: R. Lerchner, Colmstr. 1, Leipzig O 27, Germanio (poŝtĉeka konto N-o 6835). Alilandaj K-doj sendu kotizon per naciaj biletoj aŭ per ĉeko, en registrita letero, al: Einar Adamson, Box 73, Göteborg, Svedio.

Aliĝiloj: Ĉiuj aliĝiloj devas esti akompanataj de la kotizo. La aliĝilon skribu tre legeble laŭ jena ordo: 1. antaŭnomo, 2. familia nomo, 3. profesio, 4. strato kaj numero, 5. urbo, 6. lando.

SAT-anoj ne forgesu citi vian SAT-numeron.

Kongreskartoj: ni sendos al ĉiuj aliĝintoj.

Pri alveno kaj restado en Göteborg. Vivkondiĉojn kaj veturplanojn ni poste sciigos. Ni jam invitas ĉiujn SAT-anojn veni Göteborgon dum aŭgusto 1928 por partopreni la VIII-an. Ni faros, kion ni povas, por ke la restado ĉe ni estu agrabla kaj instrua.

Ĉiuj K-doj povas subteni la kongreson per sendado de kongreskotizo. Per tio vi ne nur subtenas la kongresan administradon, sed vi povas per granda listo de aliĝintoj montri la intereson por nia kongreso kaj por la SAT-movado. Ankaŭ ni petas vin sendi 1 ekz. de ĉiu gazeto nacia, kiu raportas pri la kongreso. Ni uzos la materialon por ekzpozicio esperanta dum la kongreso.

En la nomo de la Kongresa Komitato
Einar Adamson
prez.

Utiligu esperanton por via partio

Miaj multnombraj taskoj en la kompartio neebligas al mi propagandi *por* esperanto. Sed mi spertis, ke ni povas efike propagandi *per* esperanto *por* komunismo.

Mi loĝas (kaj laboras) en urbeto, kie la voĉdonantoj elektis Komunistan Urbkonsilantaron. Okaze de l' deka datreveno de Oktobra Revolucio mi provis ekinterrilatigi Urban Konsilantaron kun la loka soveto de urbeto en la Leningrada ĉirkaŭaĵo kaj sendi salutleterojn al diversaj aliaj sovetoj. Tiuj proponoj estis entuziasme akceptitaj. La Urbkonsilantaro sendis 14 salutleterojn al sovetoj inter kiuj unu al soveto de *Velij*. Unue tiuj leteroj ĝojigis niajn sovetajn fratojn kaj montris nian solidarecon kun la tuta laborista klaso. Unu gazeto, sendita al mi de K-do *Nikolskij*, enpresis nian leteron; sendube tiuj leteroj estis ankaŭ legitaj en kunvenoj dum la festoj. Due, soveto de Velij respondis al ni per longa, frata kaj tre interesa letero, kies legado incitis niajn K-dojn al defendo de Sovetio.

La leteron de soveto de Velij mi ankaŭ legis antaŭ pli ol 500 homoj dum publika kunveno. Tie ankaŭ tiu letero vekis grandan entuziasmon. Krome ĝi estis presita en nia ĉiusemajna gazeto por departemento Seine-et-Oise, kie ĝi trafis kelkajn milojn da legantoj.

Same mi interligis 2 komĉelojn el tiu-ĉi regiono kun 2 samprofesiaj komĉeloj en Sovetio. La leteroj de niaj sovetaj fratoj estos presataj en la gazetoj, kiujn ni eldonas por la entreprenoj, kie laboras miaj ĉeloj.

Tiel mi utiligas esperanton por mia partio kaj tia utiligado estas laŭ mi la plej bona propagando por nia lingvo.

Eble aliaj landoj profitos el mia eksperimentado. *Robert Soudant* (140).

*

MEMORNOTO

Represis el "Sennaciulo":

Krasnij Tl, Voznesensk, 6. 11. 27: El Bulgario, Lastaj leteroj de Sakko al filino k. filo. — *Die Rote Fahne*, Vieno, 11. 9. 27: Infaneco de Lenin. — *Stradnieku Avize*, Lièpaja (Latvio), 15. 11. 27: El sendependa Irlando, 23. 11. 27: Nigraj rasoj. — *El Tranviario*, Buenos Aires, novembro 27: El la vivo de Viena tramvojisto.

Enhavis priesperantajn artikolojn aŭ notojn: *Bulletin d'information de la Fédération Internationale des ouvriers du transport*, Amsterdam, novembro 27. — *Sächsische Arbeiter-Zeitung, Leipzig*, 2. 12. 27. — *Saznanie*, Detroit, ni ricevis 8 eltranĉaĵojn.

Ni ricevis lastatempe kelkajn jurnalojn, kiuj represis niajn artikolojn, sed tute ne citas la fonton. Ni petas niajn K-dojn, ke ili postulu la citon de fonto kaj nepre insistu je tio. Ĝi estas morala devo de la jurnalo kaj samtempe tre grava el la propaganda vidpunkto. *Red.*

Brita Laborista Esperanto-Asocio, 57, Hedsor Buildings, London, E. 2, aperigis flugfolion tre rekomendindan por propagando inter la britia laborularo.

*

NIA POŜTO

9134. — Ĉiuj legantoj de "S-ulo" jam delonge estas konvinkitaj pri la praveco de la de vi defendata ideo. Sekve via artikolo nur taŭgas por nacilingva gazeto.

E. D. (Moskvo). — Manuskripto ricevita; aperos.

8500. — Ricevita k. aperigota. "*Ni estu fratoj*". — La parolado de Spartakus jam aperis en n-o 116 de "S-ulo".

140. — Bonvolu afranki ĝuste viajn leterojn; ni devis pagi punafrankon.

Emeriko B. — Via "sonĝo" eble taŭgas por neŭtrala gazeto, sed ne por "S-ulo". Dankon.

Radio (Köln-Land.) — Via informo atingis nin tro malfrue por ke ĝi povu *utile* aperi.

5966. — Vian artikolon ni ricevis; ĝi aperos, se ne mankos loko.

9405. — Tro longa artikolo, loko mankas.

P. Nixdorf. — Ne estas al mi transdonita la de vi menciita letero.

7579. — H. Barbusse estas en Sovetio. Vian leteron mi sendis al lia adreso en Francio. — *E. L.*

Anglio. K-doj, ne sendu al ni "Postal Order"! Tiumaniere SAT perdas monon. Sendu vian monon al nia peranto: K-do *David Sheriff*, 43, The Crove, Hammersmith, *London, W 6.*

K * O * R * E * S * P * O * N * D * A * D * O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. or., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.
L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl. = kun ĉiuj landoj, esp-ajo = esperantaĵo.
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

Aŭstrio.

K-do *Franz Mittermayr*, Wiener Reichs Str. 2-a, *Linz a. D.*, dez. koresp. kĉl., krom Germ., pref. kun fervojistoj, pri ĉ. temoj, L.

Bulgario.

Atentu! — Redakcia Junulara Kolegio ĉe bulgara junular-gazeto *Mladeŝka Duma* (Junulara Vorto) petas, petegas ĉiujn siajn korespondantojn, **ne sendi** leterojn, revuojn, gazetojn ktp. al ĝi, ĉar la cirkonstancoj de l' bulgara laborist-gazetaro estas tre malfaciligitaj. Do, K-doj, **sendu nenion** ĝis kiam ni ne sciigos al vi, ke eblas denove interrilati.

K-doj *Ŝkodrov* k. *Matev* (kotonteksistoj) en fabrikejo "Princ-Kiril", *Gabrovo*, dez. koresp-adon kun ĉiul. samfakanoj pri la kondiĉoj de laboro, tagsalajro, teksaĵspecimenoj hig-radinstaloj k. pri ĉ. aferoj, rilatantaj teksindustrion. Interŝ. teksaĵspecimenojn. Resp. certa.

Ĉeĥoslovakio.

K-do *F. Ŝilha-Koŝumberk 75 p. Luže*, kun edzino: sendas nur bel. il. PK. el tuta Ĉeĥoslov., il. gaz., esp-aĵojn (eĉ maln. "S." aŭ "S.R.") kontraŭ *bel.* il. PK, sed prec. kontraŭ nedif. PM malegalaj nur post antaŭa interkons. Ŝanĝas PM nur serioze, rekomendite. Ĉiam resp.

K-do *Alfons Schier, Grünwald*, 228, *ap. Gablonz a. N.*, dez. koresp. kĉl., pref. PI, bfl., resp. garantiata.

Germanio.

K-do *Emil Reinhold*, Ulbrichtstr. 4, III., *Chemnitz i. S.*, dez. sinceran koresp-adon. Resp. garantiata.

K-do *Reinh. Klinger, Leutersdorf O/L, Abt. B 3*, dez. koresp. kĉl. pri vivkondiĉoj k. a. temoj, L, PI.

K-do *Franz Kletschka, Neu-Eibau i. S.*, ĉiam estas scivolema pri div. temoj, peras adr. por a. Gek-doj SAT-rondaj. Skribu multnombre! Ni estas SAT-anoj k. SAT-ano ĉiam devas resp.

K-do *Bruno Werner, Spitzkunnersdorf, N-o 216 i. S.*, dez. koresp. kĉl. pri div. temoj. Resp. garanitata.

K-do *Franz Kletschka, Neu-Eibau i. S.*, ĉiam interŝ. belajn naturfotojn k. gaz., jurnalojn ktp. Resp. garantiata.

K-do *Rudolf Lenk*, Inn. Zwickauer Str. 66, *Planitz i. S.*, dez. koresp. kĉl. pri div. temoj, L, PI, bfl., certe resp.

K-do *Werner Haage, Schorndorf-Stuttgart*, dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj, L, PI, bfl. gaz.

K-do *Kurt Zschuckelt*, Langestr. 14, *Riesa-Weida*, dez. koresp. kĉl. L, PI, PM, ĉiam resp.

K-do *Richard Kluge*, Hauptstr. 41, *Riesa*, dez. koresp. kĉl. L, PI, PM, certe resp.

Adresŝanĝo: K-do *Philipp Neumann*, Gustavstr. 1, *Buer-Hassel i. W.* (stratŝanĝo).

Polio

Witold Kubissa, poŝtoficejo, Radom, dez. interŝ. PM plenaj kolektoj, kĉl., ne sendas unue.

Sovetio.

Adresŝanĝo: K-do *Znamenskij, st. Amazar*, Z. j. d. Sibirio (antaŭe en Ĉita), L, PI kĉl.

K-do *N. Skrinĉenko*, Ploŝĉad Detej N 2-a, *Voronej*, dez. koresp. kĉl.

K-do *V. Belogorcev*, ul. Pleĥanova, 83, *Nikolaev* (Ukrainio), al Ŝtivelman por Belogorcev, dez. daŭrigadi koresp-adon pri ĉ. temoj kĉl.

— Esperanto-grupo de klubo akvokomunikaciista, dez. koresp. pri ĉ. temoj kun lab. grupoj k. izoluloj ĉiul. Resp. garantiata. Adr.: *Klub Vodnikov*, al Kovalenko, Petrovka, Konstantinovska, 5, *Kiev*.

K-dino *S. Livŝic*, (juna tabak-laboristino) Proletarstr. 63/1, *Kremenĉug*, dez. koresp. kĉl. pri div. temoj.

— Grupo de lab-istoj k. inĝenieroj de karba k. koaksa benzola industrio, dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj. Resp. garantiata. Adr.: K-do *A. Osipov, Niu-Iork*, Artemovska Okrugo fenolnij zavod.

K-do *Isajev*, Artilerijskaja, 78, *Batum, Gorodok*, dez. koresp. kĉl. precipe kun fotoamatoroj, militistoj k. labkoroj, pri ĉ. temoj.

K-do *Aleksandro Kalaŝnikov* (studento 20 j.), Mal. Lubjanka, 4 kv. 7, *Moskvo*, dez. koresp. kĉl., L, PK, PI, rapide resp.

K-do *K. Kalaŝnikov* (tekslaboristo 18 j.), fabr. dom 20, kv. 4, *Naro-Forminsk*, Mosk. gub., dez. koresp. kĉl., L, PK, PI, tuj resp.

K-do *Oleg Alekseev* (tekslaboristo 21 j.), fabr. dom 20, kv. 4, *Naro-Fominsk*, Mosk. gub., dez. koresp. kĉl., L, PK, PI, rapide resp.

K-do *S. Bassin*, Lugovaja, 30, *Kursk*, dez. koresp. kun la tutmonda bibliotekistaro. Nepre resp.

K-do *Slaveckij*, Novij pereulok, 4, *Odessa*, dez. koresp. kĉl.

K-do *Bazilo Pokrovski*, Brasovska teknikumo, *St. Brasovo*, Brjansk. gub., dez. koresp. kun terkulturistoj k. agronomoj el ĉl., pri ĉ. temoj, L, PK, PI, gaz., pref. kun ekstereŭropanoj.

— 20 gekursanoj (plenaĝuloj), dez. koresp., L, PK, PI. Resp. garantiata. Adr.: *Eŭgeno Filimonov*, Oktjabrskaja, 38/30, kv. 21, *Pskov*.

K-do *Filippov*, Ulanski per., 11-a, kv. 37, *Moskvo*, dez. koresp. kĉl. pri div. temoj. Resp. garantiata.

Adresŝanĝo: *K. Fade* estas ne plu en Ĉita. De nun li estas Vladivostok-a SAT-peranto k. lia adreso estas: *Vladivostok*, Universitato, Orienta Fakultato.

— Sebastopola Sekcio por Labor. Koresp. profunde dankas ĉ. salutsendintajn al kiuj ekspozicio k. esp. movado ŝuldas sian brilan sukceson en Sebastopolo. Sekret. *S. Lisiĉnik*.

— Ĉelo de komjunul. ĉe sindikato de Medicinlabor. dez. k. kun junul. de ĉ. l. Adr.: *Sebastopolo*, Dvorec Truda, *Sojuz Medikosantrud jaĉejke V. I. K. S. M.*

— Infanoj kiuj dez. koresp. kun ni lab. infanoj-lernantoj de lernejo en nomo de Nekrusov, skribu laŭ adr.: *Sebastopolo*, Korabelnaja Storona lernejo N-o 6 4-a grupo al *Panikorovskij*.

— Esper. rondeto ĉe klubo de Sovetoficistoj dez. kor. kĉl. ofic. pri sociaj probl. lab. vivo kaj a. tem. Resp. garant. *Sebastopolo* Klubo de Engels, al Esp.-rondeto.

— 20 tramistoj studantaj esp. dez. koresp. kun samprofes. de ĉ. l. *Sebastopolo* Trambrigada al *Esper. rondeto*.

ENHAVO:

Presejo: Uns-Produktivgenossenschaft, Leipzig (Germanio)